

АНАЛІЗ МЕХАНІЗМУ КРЕДИТУВАННЯ БАНКАМИ УКРАЇНИ

доц. Олійник В.М., студентка Остріщенко Н.

Кредитний механізм - сукупність взаємопов'язаних прийомів та способів, що забезпечують реалізацію на практиці об'єктивних функцій кредиту як економічної категорії та дотримання принципів кредитування.

Суб'єкти кредитування - особи, які беруть участь у процесі кредитування.

Оцінка фінансового стану позичальника проводиться за такими показниками: обсяг реалізації продукції; прибутки і збитки; рентабельність; ліквідність активів; рух грошових коштів, стан рахунків; собівартість продукції; ліквідність, оцінка забезпечення та ін.

Об'єкти кредитування – певна частина вартості виробничих оборотних фондів та фондів обігу, основних виробничих фондів, яка формується за рахунок банківського кредиту.

Сучасна банківська практика використовує посуб'єктний метод кредитування, тобто на перше місце ставиться клієнт, надається перевага персональному підходу до позичальника.

Дуже важливе значення має визначення вартості кредиту, в основу якого покладено встановлення відповідної процентної ставки. Тут повинні враховуватись вартість залучених банком ресурсів, категорія надійності позичальника, ступінь кредитного ризику, витрати з оформлення позики та контролю за її погашенням, маржа прибутку від кредитної операції.

Для визначення оптимальної для банку процентної ставки за кредитом розраховується мінімальна форма дохідності:

Необхідність кредитного механізму зумовлена організацією й управлінням кредитним забезпеченням на макро- та мікрорівнях з метою ефективного розвитку економіки країни - з одного боку, і, враховуючи емісійну функцію кредиту, регулювання грошової маси - з іншого. Мета його функціонування - впливати через практичну реалізацію функцій кредиту на діяльність господарюючих суб'єктів, економіки країни в цілому, сприяючи при цьому розширеному суспільному відтворенню відповідно до дії економічних законів. Призначення кредитного механізму впливає із його необхідності та сутності і полягає в тому, що за його участю забезпечується використання кредиту як економічної категорії, реалізується на практиці його функції і роль, виникають різноманітні кредитні відносини, а також проявляються функції банків у процесі кредитування.

Отже, кредитний механізм представляє собою систему дій та організаційно-економічних прийомів, інструментів впливу, за допомогою яких реалізується роль кредиту в суспільному відтворенні, тобто вводиться в

дію процес кредитування і регулювання його здійснюється відповідно до дії економічних законів.

В процесі здійснення банківського кредитування кредитором виступає банк. Банки можуть надавати кредити як у національній, так і в іноземній валюті. Прямий банківський кредит надається безпосередньо тим позичальникам, які мають у цьому потребу, на підставі індивідуальних кредитних угод. Непрямий банківський кредит надається через посередника.

Він може набирати форми фінансових зобов'язань банку. Прикладом непрямого банківського кредиту може бути облік векселів, факторингові, фондові, гарантійні операції тощо. Позичальник - суб'єкт кредитних відносин, який отримав у тимчасове користування кошти на умовах повернення в обумовлений строк та оплати.

Позичальником можуть виступати юридичні та фізичні особи, а також держава. Специфіка кредитних відносин полягає в тому, що суб'єкти цих відносин можуть бути як кредиторами так і позичальниками. Найбільш поширеними кредитними відносинами є відносини між банками та суб'єктами господарської діяльності.

Кредитний механізм, є інтегральним елементом господарського механізму, і його функціонування здійснюється на базі двох основних методів: грошово-кредитного забезпечення та грошово-кредитного регулювання.

Вхідною його ланкою є формування обсягу кредитних ресурсів і кредитного портфеля, яке підпорядковане як загальнодержавним інтересам, так й інтересам окремого комерційного банку

Вихідною ланкою кредитного механізму є обсяги кредитного забезпечення, що знаходять своє відображення в конкретних видах позик, їх строками та відсотках за ними. Надання останніх пов'язане із чітким дотриманням принципів та умов кредитування суб'єктами кредитних відносин, головна ланка – процес кредитування. Залежно від об'єктів та методів кредитування у банківській практиці розрізняють конкретні види кредитів, кожен з яких надається під конкретну процентну ставку. Всі ці елементи кредитного механізму безпосередньо впливають на реалізацію процесу кредитування і, відповідно, надають певної спрямованості у його функціонуванні.

До кредитного механізму також входять і господарські зв'язки суб'єктів кредитування як структурний елемент кредитних відносин, прогнозування та формування обсягу кредитних ресурсів та кредитного портфеля і контроль та регулювання кредитного забезпечення.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми: Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 302-304.